

Bruxelles, 18. travnja 2018.
(OR. en)

Međuinstitucijski predmet:
2018/0095 (NLE)

7974/18
ADD 2

WTO 78
SERVICES 27
FDI 14
COASI 95

PRIJEDLOG

Od:	Glavni tajnik Europske komisije, potpisao g. Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Datum primitka:	18. travnja 2018.
Za:	g. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, glavni tajnik Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2018) 194 final - ANNEX 2
Predmet:	PRILOG Prijedlogu odluke Vijeća o sklapanju Sporazuma o zaštiti ulaganja između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Republike Singapura, s druge strane

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2018) 194 final - ANNEX 2.

Priloženo: COM(2018) 194 final - ANNEX 2

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 18.4.2018.
COM(2018) 194 final

ANNEX 2

PRILOG

Prijedlogu odluke Vijeća

o sklapanju Sporazuma o zaštiti ulaganja između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Republike Singapura, s druge strane

IZVLAŠTENJE

Stranke potvrđuju da su suglasne u pogledu sljedećeg:

1. Članak 2.6. (Izvlaštenje) odnosi se na dvije situacije. Prva je izravno izvlaštenje pri kojem se obuhvaćeno ulaganje nacionalizira ili na drugi način izravno izvlašćuje službenim prijenosom vlasništva ili bezuvjetnom pljenidbom. Druga je neizravno izvlaštenje u kojem mjera ili niz mjera jedne stranke ima isti učinak kao izravno izvlaštenje jer se njima obuhvaćenom ulagaču bitno uskraćuju temeljna obilježja vlasništva nad njegovim obuhvaćenim ulaganjem, uključujući pravo na uporabu, uživanje i prodaju njegova obuhvaćenog ulaganja, bez službenog prijenosa vlasništva ili bezuvjetne pljenidbe.
2. Za određivanje čini li u određenoj situaciji mjera ili niz mjera stranke neizravno izvlaštenje potrebna je istraga pojedinačnih slučajeva utemeljena na činjenicama u kojoj se među ostalim uzimaju u obzir sljedeći čimbenici:
 - (a) gospodarski učinak mjere ili niza mjera i njihovo trajanje; iako mjera ili niz mjera stranke ima nepovoljan učinak na gospodarsku vrijednost ulaganja, ta činjenica nije dovoljna da se utvrdi neizravno izvlaštenje;

- (b) stupanj u kojoj mjera ili niz mjera ograničava mogućnost uporabe, uživanja ili prodaje imovine i
- (c) priroda mjere ili niza mjera, posebno predmet, kontekst i namjera.

Podrazumijeva se da nediskriminirajuća mjera ili niz mjera stranke kojem je svrha ili se primjenjuje radi zaštite legitimnih ciljeva javne politike kao što su javno zdravlje, sigurnost i zaštita okoliša ne čini neizravno izvlaštenje, osim u rijetkim okolnostima kada je učinak mjera ili niza mjera toliko ozbiljan s obzirom na svrhu da je očigledno pretjeran.

IZVLAŠTENJE ZEMLJIŠTA

1. Neovisno o članku 2.6. (Izvlaštenje), ako je Singapur stranka koja izvlašćuje, sve mjere izvlaštenja koje se odnose na zemljište, odnosno mjere kako su definirane u Zakonu o stjecanju zemljišta (poglavlje 152.)¹, podliježu plaćanju naknade po tržišnoj vrijednosti u skladu s navedenim zakonom.
2. Za potrebe ovog Sporazuma sve mjere izvlaštenja u skladu sa Zakonom o stjecanju zemljišta (poglavlje 152.) trebale bi imati javnu svrhu ili s njom biti povezane.

¹ Zakon o stjecanju zemljišta (poglavlje 152.) na datum stupanja na snagu ovog Sporazuma.

IZVLAŠTENJE I PRAVA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA

Podrazumijeva se da ukidanje, ograničenje ili stvaranje prava intelektualnog vlasništva ne čini izvlaštenje ako je mjera u skladu sa Sporazumom TRIPS i desetim poglavljem (Intelektualno vlasništvo) EUSFTA-e. Nadalje, određivanje da je mjera u suprotnosti sa Sporazumom TRIPS i desetim poglavljem (Intelektualno vlasništvo) EUSFTA-e ne znači da je došlo do izvlaštenja.

JAVNI DUG

1. Ne može se podnijeti pritužba da se restrukturiranjem duga stranke krši obveza iz drugog poglavlja (Zaštita ulaganja), niti se nastaviti ako je već podnesena, u skladu s trećim poglavljem (Rješavanje sporova) odjeljkom A (Rješavanje sporova između ulagača i stranaka), ako je restrukturiranje dogovoreno restrukturiranje u trenutku podnošenja pritužbe ili postane dogovoreno restrukturiranje nakon podnošenja, osim pritužbe da se restrukturiranjem krši članak 2.3. (Nacionalni tretman)¹.
2. Neovisno o članku 3.6. (Podnošenje pritužbe sudu) u okviru trećeg poglavlja (Rješavanje sporova) odjeljka A (Rješavanje sporova između ulagača i stranaka) te podložno stavku 1. ovog Priloga, ulagač ne smije podnijeti pritužbu na temelju trećeg poglavlja (Rješavanje sporova) odjeljka A (Rješavanje sporova između ulagača i stranaka) da se restrukturiranjem duga stranke krši obveza na temelju drugog poglavlja (Zaštita ulaganja) osim članka 2.3. (Nacionalni tretman), ako nije prošlo 270 dana otkad je tužitelj podnio pisani zahtjev za savjetovanja u skladu s člankom 3.3. (Savjetovanja) na temelju trećeg poglavlja (Rješavanje sporova) odjeljka A (Rješavanje sporova između ulagača i stranaka).

¹ Za potrebe ovog Priloga sama činjenica da se u relevantnom tretmanu razlikuje između ulagača ili ulaganja na temelju legitimnih ciljeva javne politike u kontekstu dužničke krize ili njezine prijetnje ne znači kršenje članka 2.3. (Nacionalni tretman).

3. Za potrebe ovog Priloga:

„dogovoreno restrukturiranje” znači restrukturiranje ili reprogramiranje duga stranke koje je ostvareno i. promjenom ili izmjenom dužničkih instrumenata, kako je predviđeno u skladu s njihovim uvjetima, uključujući pravo koje se na njih primjenjuje, ili ii. zamjenom duga ili drugim sličnim postupkom u kojem su nositelji najmanje 75 % ukupnog iznosa glavnice neplaćenog duga koji podliježe restrukturiranju pristali na takvu zamjenu duga ili drugi postupak.

„primjenjivo pravo” za dužnički instrument znači pravni i regulatorni okvir neke jurisdikcije koji se primjenjuje na taj dužnički instrument.

4. Podrazumijeva se da „dug stranke” uključuje, u slučaju Europske unije, dug vlade države članice ili vlade u državi članici na središnjoj, regionalnoj ili lokalnoj razini.

SPORAZUMI IZ ČLANKA 4.12.

Sporazumi između država članica Europske unije i Singapura su:

1. Sporazum između Vlade Republike Singapura i Vlade Republike Bugarske o uzajamnom promicanju i zaštiti ulaganja, sklopljeno u Singapuru 15. rujna 2003.;
2. Sporazum između Vlade Republike Singapura i Belgijsko-luksemburške gospodarske unije o promicanju i zaštiti ulaganja, sklopljen u Bruxellesu 17. studenoga 1978.;
3. Sporazum između Vlade Republike Singapura i Vlade Češke Republike o promicanju i zaštiti ulaganja, sklopljeno u Singapuru 8. travnja 1995.;
4. Ugovor između Savezne Republike Njemačke i Republike Singapura o uzajamnom promicanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja, sklopljeno u Singapuru 3. listopada 1973.;

5. Sporazum između Vlade Republike Singapura i Vlade Francuske Republike o promicanju i zaštiti ulaganja, sklopljeno u Parizu 8. rujna 1975.;
6. Sporazum između Vlade Republike Singapura i Vlade Republike Latvije o promicanju i zaštiti ulaganja, sklopljeno u Singapuru 7. srpnja 1998.;
7. Sporazum između Republike Singapura i Republike Mađarske o promicanju i zaštiti ulaganja, sklopljeno u Singapuru 17. travnja 1997.;
8. Sporazum o gospodarskoj suradnji između Vlade Kraljevine Nizozemske i Vlade Republike Singapura, sklopljeno u Singapuru 16. svibnja 1972.
9. Sporazum između Vlade Republike Singapura i Vlade Republike Poljske o promicanju i zaštiti ulaganja, sklopljeno u Varšavi, Poljskoj 3. lipnja 1993.;
10. Sporazum između Vlade Republike Singapura i Vlade Republike Slovenije o uzajamnom promicanju i zaštiti ulaganja, sklopljeno u Singapuru 25. siječnja 1999.;

11. Sporazum između Republike Singapura i Republike Slovačke o promicanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja, sklopljen u Singapuru 13. listopada 2006.; i
12. Sporazum između Vlade Republike Singapura i Vlade Ujedinjenog Kraljevstva i Sjeverne Irske o promicanju i zaštiti ulaganja, sklopljeno u Singapuru 22. srpnja 1975.

MEHANIZAM MEDIJACIJE
ZA SPOROVE IZMEĐU ULAGAČA I STRANAKA

ČLANAK 1.

Cilj

Cilj je ovog mehanizma medijacije olakšati pronalazak sporazumnog rješenja sveobuhvatnim i brzim postupkom s pomoću medijatora.

ODJELJAK A

POSTUPAK U OKVIRU MEHANIZMA MEDIJACIJE

ČLANAK 2.

Pokretanje postupka

1. Stranka u sporu u bilo kojem trenutku može zatražiti pokretanje postupka medijacije. Takav zahtjev dostavlja se drugoj stranci pisanim putem.

2. Stranka kojoj je zahtjev upućen razmatra ga u dobroj namjeri i odgovara pisanim putem prihvaćajući ili odbijajući zahtjev u roku od deset dana od primitka.
3. Ako se zahtjev odnosi na bilo koji tretman od strane institucija, tijela ili agencije Unije ili bilo koje države članice Unije, a nije utvrđen tuženik na temelju stavka 2. članka 3.5. (Obavijest o namjeri), zahtjev se upućuje Uniji. Ako Unija prihvati zahtjev, u odgovoru je potrebno navesti hoće li Unija ili predmetna država članica sudjelovati u postupku medijacije¹.

ČLANAK 3.

Odabir medijatora

1. Stranke u sporu nastoje se usuglasiti o medijatoru najkasnije u roku od petnaest dana od datuma primitka odgovora na zahtjev iz članka 2. stavka 2. (Pokretanje postupka) ovog Priloga. Taj dogovor može uključivati imenovanje medijatora s popisa članova suda utvrđenog u skladu s člankom 3.9. (Prvostupanjski sud).

¹ Podrazumijeva se da, ako se zahtjev odnosi na tretman od strane Europske unije, stranka u medijaciji jest Europska unija, a svaka predmetna država članica u potpunosti je uključena u medijaciju. Ako se zahtjev odnosi isključivo na tretman od strane države članice, stranka u medijaciji jest predmetna država članica, osim ako ona zatraži da Europska unija bude stranka.

2. Ako se stranke u sporu ne mogu dogovoriti o medijatoru u skladu sa stavkom 1., bilo koja stranka u sporu može zatražiti od predsjednika suda da izabere medijatora ždrijebom među članovima suda osnovanog u skladu s člankom 3.9. (Prvostupanjski sud). Predsjednik suda odabire medijatora u roku od deset radnih dana od podnošenja zahtjeva bilo koje stranke u sporu.
3. Medijator nije državljanin ni jedne od stranaka, osim ako se stranke u sporu drugačije dogovore.
4. Medijator strankama u sporu nepristrano i transparentno pomaže razjasniti mjeru i njezine moguće negativne učinke na ulaganja te postići sporazumno rješenje.

ČLANAK 4.

Pravila postupka medijacije

1. U roku od deset dana od imenovanja medijatora, stranka u sporu koja je zatražila pokretanje postupka medijacije u pisanom obliku dostavlja medijatoru i drugoj stranci u sporu detaljan opis problema, posebno o djelovanju spornih mjera i njezinim negativnim učincima na ulaganja. Druga stranka u sporu može u roku od dvadeset dana od dostave tog opisa u pisanom obliku dostaviti svoje primjedbe na opis problema. Obje stranke u sporu mogu u svoj opis ili primjedbe uključiti sve podatke koje smatraju relevantnima.

2. Medijator može odlučiti o najprikladnijem načinu kako razjasniti predmetnu mjeru i njezine moguće negativne učinke na ulaganja. Medijator ponajprije organizira sastanke između stranaka u sporu, savjetuje ih zajedno ili pojedinačno, traži pomoć odgovarajućih stručnjaka i dionika ili se s njima savjetuje te strankama u sporu pruža dodatnu potporu koju one zatraže. Međutim, prije nego što zatraži pomoć odgovarajućih stručnjaka i dionika ili se s njima savjetuje, medijator se savjetuje sa strankama u sporu.
3. Medijator može ponuditi savjet ili predložiti rješenje na razmatranje strankama u sporu, koje mogu prihvatiti ili odbiti predloženo rješenje ili se složiti oko drugačijeg rješenja. Međutim, medijator neće davati savjete ili primjedbe o usklađenosti predmetne mjere s drugim poglavljem (Zaštita ulaganja).
4. Postupak se provodi na državnom području stranke u sporu kojoj je zahtjev upućen ili, na temelju sporazumnog dogovora, na bilo kojoj drugoj lokaciji ili na bilo koji drugi način.
5. Stranke u sporu nastoje naći sporazumno rješenje u roku od šezdeset dana od imenovanja medijatora. U očekivanju konačnog sporazuma stranke u sporu mogu razmotriti moguća privremena rješenja.
6. Sporazumna rješenja moraju se objaviti. Međutim, verzija koja je otkrivena javnosti ne smije sadržavati informacije koje je stranka u sporu označila povjerljivima.

7. Postupak je završen:

- (a) kada stranke u sporu donesu sporazumno rješenje, na datum njegova donošenja;
- (b) kada stranke u sporu u bilo kojoj fazi postupka postignu sporazumni dogovor, na datum tog dogovora;
- (c) pisanom izjavom medijatora, nakon savjetovanja sa strankama u sporu, da daljnji naponi medijacije ne bi imali učinka, na datum te izjave;
- (d) pisanom izjavom stranke u sporu nakon proučavanja sporazumnih rješenja u okviru postupka medijacije i nakon razmatranja svih savjeta te predloženih rješenja medijatora, na datum te izjave.

ODJELJAK B

PROVEDBA

ČLANAK 5.

Provedba sporazumnog rješenja

1. Kada se stranke u sporu sporazume o rješenju, svaka stranka u sporu unutar dogovorenog roka poduzima mjere potrebne za provedbu sporazumnog rješenja.

2. Stranka u sporu koja provodi mjeru u pisanom obliku izvješćuje drugu stranku u sporu o svim koracima ili mjerama poduzetima za provedbu sporazumnog rješenja.
3. Na zahtjev stranaka u sporu, medijator pisanim putem strankama u sporu upućuje nacrt činjeničnog izvješća sa sažetkom:
 - (a) spornih mjera u tim postupcima;
 - (b) provedenih postupaka; i
 - (c) svih sporazumnih rješenja koja su postignuta kao konačni ishod tih postupaka, uključujući moguća privremena rješenja.

Strankama u sporu medijator daje na raspolaganje petnaest radnih dana za podnošenje primjedbi na nacrt izvješća. Nakon razmatranja primjedbi stranaka u sporu koje su dostavljene u navedenom roku, medijator pisanim putem dostavlja konačno činjenično izvješće strankama u sporu u roku od petnaest radnih dana. Činjenično izvješće ne sadržava tumačenje ovog Sporazuma.

ODJELJAK C

OPĆE ODREDBE

ČLANAK 6.

Odnos s rješavanjem sporova

1. Postupak medijacije ne služi kao osnova za postupke rješavanja sporova iz ovog Sporazuma ili drugog sporazuma. Stranka u sporu ne oslanja se i ne uvodi kao dokaz u takvim postupcima rješavanja sporova, niti bilo koje drugo sudbeno tijelo, sud ili arbitražno vijeće uzima u obzir:
 - (a) stajališta koja je druga stranka u sporu zauzela u postupku medijacije;
 - (b) činjenicu da je druga stranka u sporu izrazila svoju spremnost prihvatiti rješenje za mjeru koja je predmet medijacije; ili
 - (c) savjete ili prijedloge medijatora.
2. Mehanizam medijacije ne dovodi u pitanje pravne položaje stranaka i stranaka u sporu na temelju trećeg poglavlja (Rješavanje sporova) odjeljka A (Rješavanje sporova između ulagača i stranaka) ili odjeljka B (Rješavanje sporova među strankama).

3. Ne dovodeći u pitanje članak 4. stavak 6. (Pravila postupka medijacije) ovog Priloga, i ako se stranke u sporu nisu drugačije dogovorile, svi koraci u postupku, uključujući savjete ili predložena rješenja, smatraju se povjerljivima. Međutim, svaka stranka u sporu može javnosti otkriti da je medijacija u tijeku.

ČLANAK 7.

Rokovi

Stranke u sporu mogu sporazumno izmijeniti sve rokove iz ovog Priloga.

ČLANAK 8.

Troškovi

1. Stranke u sporu same snose vlastite troškove sudjelovanja u postupku medijacije.

2. Stranke u sporu zajednički i ravnopravno dijele organizacijske troškove, uključujući naknadu i troškove medijatora. Naknade i troškovi medijatora u skladu su s onima utvrđenima u skladu s pravilom 14. stavkom 1. Administrativnih i financijskih pravila Konvencije ICSID-a koji su na snazi na dan početka medijacije.
-

KODEKS PONAŠANJA ZA ČLANOVE SUDA,
ŽALBENOG SUDA I MEDIJATORE

Definicije

1. U ovom Kodeksu ponašanja:

„član” znači član suda ili član žalbenog suda osnovanog u skladu s trećim poglavljem (Rješavanje sporova) odjeljkom A (Rješavanje sporova između ulagača i stranaka);

„medijator” znači osoba koja vodi postupak medijacije u skladu s trećim poglavljem (Rješavanje sporova) odjeljkom A (Rješavanje sporova između ulagača i stranaka);

„kandidat” znači osoba koja se uzima u obzir pri odabiru člana;

„pomoćnik” znači osoba koja prema uvjetima imenovanja člana obavlja istraživanje ili pomaže članu;

„osoblje”, u odnosu na člana, znači osobe koje su pod vodstvom i nadzorom tog člana, osim pomoćnika.

Odgovornosti u okviru postupka

2. Svaki kandidat i član izbjegava nedoličnost i dojam nedoličnosti, neovisan je i nepristran, izbjegava izravne i neizravne sukobe interesa i poštuje visoke standarde ponašanja radi očuvanja integriteta i nepristranosti mehanizma za rješavanje sporova. Članovi ne smiju primati naputke od nijedne organizacije ili vlade u vezi s pitanjima koja razmatra sud ili žalbeni sud. Bivši članovi moraju ispunjavati obveze iz stavaka od 15. do 21. ovog Kodeksa ponašanja.

Obveze otkrivanja informacija

3. Prije imenovanja kao člana kandidat strankama otkriva svaki prošli ili sadašnji interes, odnos ili pitanje koji bi mogli utjecati na njegovu neovisnost ili nepristranost ili koji bi mogli opravdano stvoriti dojam neprimjerenog ponašanja ili pristranosti. S tim ciljem kandidat ulaže sve opravdane napore kako bi utvrdio sve takve interese, odnose i pitanja.
4. Član sva pitanja povezana sa stvarnim ili mogućim povredama ovog Kodeksa ponašanja priopćuje strankama u sporu i stranci koja nije u sporu.

5. Članovi u svakom trenutku poduzimaju sve opravdane napore kako bi razjasnili sve interese, odnose ili pitanja iz stavka 3. ovog Kodeksa ponašanja i otkrivaju ih. Obveza otkrivanja informacija trajna je dužnost koja od člana zahtijeva otkrivanje svih interesa, odnosa ili pitanja koji bi mogli proizaći u bilo kojoj fazi postupka, čim ih postane svjestan. Član takve interese, odnose ili pitanja otkriva na način da o njima u pisanom obliku obavješćuje stranke u sporu i stranku koja nije u sporu, kako bi ih stranke razmotrile.

Dužnosti članova

6. Član svoje dužnosti tijekom trajanja postupka obavlja temeljito i žurno, pravedno i revno.
7. Član razmatra samo ona pitanja koja nastaju tijekom postupka te su potrebna za odluku i tu dužnost ne prenosi na druge osobe.
8. Član poduzima potrebne mjere kako bi svoje pomoćnike i osoblje upoznao s pravilima 2., 3., 4., 5., 19., 20. i 21. ovog Kodeksa ponašanja te kako bi ih poštovali.
9. Član ne uspostavlja *ex parte* kontakte u vezi s postupkom.

Neovisnost i nepristranost članova

10. Član mora biti neovisan i nepristran i izbjegavati stvaranje dojma pristranosti ili nedoličnosti te na njega ne smije utjecati vlastiti interes, pritisak izvana, politički interesi, zahtjevi javnosti, odanost stranci u sporu ili stranci koja nije u sporu ili strah od kritike.
11. Član ne prihvaća, posredno ili neposredno, bilo kakvu obvezu ili korist koja bi na bilo koji način utjecala, ili stvarala dojam da utječe, na pravilno obavljanje vlastitih dužnosti.
12. Član ne smije koristiti svoje mjesto na sudu za ostvarivanje bilo kakvih osobnih ili privatnih interesa te izbjegava radnje koje bi mogle stvoriti dojam da su drugi u posebnom položaju da utječu na njega ili nju.
13. Član ne smije dopustiti da financijski, poslovni, profesionalni, obiteljski ili društveni odnosi ili odgovornosti utječu na njegovo ili njezino ponašanje ili prosuđivanje.
14. Član mora izbjegavati stupanje u odnose ili stjecanje financijskih interesa koji bi mogli utjecati na njegovu ili njezinu nepristranost ili opravdano stvoriti dojam pristranosti.

Obveze bivših članova

15. Svi bivši članovi moraju izbjegavati radnje koje mogu stvoriti utisak da su bili pristrani prilikom obavljanja svojih dužnosti ili da su imali bilo kakve koristi od odluke ili presude suda ili žalbenog suda.
16. Ne dovodeći u pitanje članak 3.9. stavak 5. (Prvostupanjski sud) i članak 3.10. stavak 4. (Žalbeni sud), članovi se obvezuju da nakon isteka svojih mandata ni na koji način neće biti uključeni:
 - (a) u ulagačke sporove koji su bili u tijeku pred sudom ili žalbenim sudom prije isteka njihovih mandata;
 - (b) u ulagačke sporove koji su izravno i jasno povezani sa sporovima, uključujući završene sporove, u kojima su sudjelovali kao članovi suda ili žalbenog suda.
17. Članovi se obvezuju da u razdoblju od tri godine nakon isteka svojih mandata neće djelovati kao zastupnici jedne od strana u sporu u ulagačkim sporovima pred sudom ili žalbenim sudom.
18. Ako predsjednik suda ili žalbenog suda bude obaviješten ili na drugi način sazna da je bivši član suda ili žalbenog suda navodno prekršio obveze utvrđene u stavcima od 15. do 17., preispitat će to pitanje i bivšem članu omogućiti priliku za saslušanje. Ako nakon provjere navodno kršenje bude potvrđeno, on obavješćuje:

- (a) stručno tijelo ili drugu takvu instituciju s kojom je bivši član povezan;
- (b) stranke; i
- (c) predsjednika bilo kojeg drugog relevantnog suda za ulaganja ili žalbenog suda.

Predsjednik suda ili žalbenog suda objavljuje svoje nalaze u skladu s ovim stavkom.

Povjerljivost

- 19. Nijedan sadašnji ni bivši član ne smije nikada otkriti ili upotrijebiti informacije koje nisu za javnost, a tiču se postupka ili su dobivene tijekom postupka, osim za potrebe tog postupka, te posebno ne smije otkriti ili upotrijebiti takve informacije za ostvarivanje osobne koristi ili koristi za druge ili kako bi utjecao na interese drugih osoba.
- 20. Član ne smije otkrivati odluku ili pravorijek ili njihove dijelove prije njihove objave u skladu s Prilogom 8.
- 21. Član ili bivši član nikada ne otkriva rasprave suda ili žalbenog suda ili stajalište bilo kojeg člana u pogledu rasprava.

Troškovi

22. Svaki član vodi bilješke i podnosi konačni račun za vrijeme koje je posvetio postupku i za troškove koje je snosio.

Medijatori

23. Pravila opisana u ovom Kodeksu ponašanja koja se odnose na članove ili bivše članove odnose se *mutatis mutandis* i na medijatore.

Savjetodavni odbor

24. Predsjedniku suda i predsjedniku žalbenog suda svakome pomaže po jedan savjetodavni odbor sastavljen od odgovarajućeg potpredsjednika i najstarijeg člana suda odnosno žalbenog suda radi osiguravanja pravilne primjene ovog Kodeksa ponašanja, članka 3.11. (Etičke norme) i izvršenja bilo kojeg drugog zadatka, ako je tako predviđeno.

PRAVILA O JAVNOM PRISTUPU DOKUMENTIMA,
SASLUŠANJIMA I MOGUĆNOSTI
TREĆIH OSOBA DA DOSTAVLJAJU PODNESKE

ČLANAK 1.

1. U skladu s člancima 2. i 4. ovog Priloga, nakon što primi sljedeće dokumente tuženik ih odmah prosljeđuje stranci koja nije u sporu te repozitoriju iz članka 5. ovog Priloga, koji će ih staviti na raspolaganje javnosti:
 - (a) zahtjev za savjetovanje iz stavka 1. članka 3.3. (Savjetovanja);
 - (b) obavijest o namjeri iz stavka 1. članka 3.5. (Obavijest o namjeri);
 - (c) utvrđivanje tuženika iz stavka 2. članka 3.5. (Obavijest o namjeri);
 - (d) podnošenje pritužbe iz članka 3.6. (Podnošenje pritužbe sudu);

- (e) spisi, podnesci i dopisi koje stranka u sporu dostavlja sudu, stručna izvješća i svi pisani podnesci dostavljeni u skladu s člankom 3.17. (Stranka Sporazuma koja nije u sporu) i člankom 3. ovog Priloga;
 - (f) zapisnici ili transkripti sudskih rasprava, ako su dostupni i
 - (g) nalozi, pravorijeci i odluke suda ili, prema potrebi, predsjednika ili potpredsjednika suda.
2. U skladu s iznimkama navedenima u članku 4. ovog Priloga, sud može odlučiti, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev bilo koje osobe, te nakon savjetovanja sa strankama u sporu, hoće li i na koji način staviti na raspolaganje bilo koje druge dokumente upućene sudu ili koje izdaje taj sud, a koji nisu obuhvaćeni stavkom 1. To može uključivati, primjerice, omogućivanje dostupnosti navedenih dokumenata na određenoj lokaciji ili u okviru baze podataka iz članka 5. ovog Priloga.

ČLANAK 2.

Sud provodi rasprave otvorene za javnost i, uz savjetovanje sa strankama u sporu, određuje odgovarajuće logističke mjere. Međutim svaka stranka u sporu koja u saslušanju namjerava upotrijebiti informacije koje su označene kao zaštićene o tome obavješćuje sud. Sud donosi odgovarajuće mjere kako bi te informacije zaštitio od otkrivanja.

ČLANAK 3.

1. Sud nakon savjetovanja sa strankama u sporu može osobi koja nije stranka u sporu i stranci Sporazuma koja nije u sporu (dalje u tekstu „treća osoba”) dopustiti da podnese pisani podnesak sudu o pitanjima koja su obuhvaćena područjem primjene spora.
2. Treća osoba koja želi dostaviti podnesak zahtjev za to podnosi sudu i dostavlja sljedeće informacije u pisanom obliku i na jeziku postupka, sažeto i unutar ograničenog broja stranica koji može utvrditi sud:
 - (a) opis treće osobe, uključujući, prema potrebi, njezino članstvo i pravni položaj (npr. trgovinske udruge ili druge nevladine organizacije), njezine opće ciljeve, prirodu njezinih djelatnosti i svake matične organizacije, uključujući organizacije koje treća osoba posredno ili neposredno kontrolira;
 - (b) otkrivanje svake posredne ili neposredne veze koju treća osoba ima sa svakom strankom u sporu;
 - (c) informacije o svakoj vladi, osobi ili organizaciji koja je dostavila bilo koju financijsku ili drugu pomoć u pripremi podneska ili je pružila znatnu pomoć trećoj osobi u bilo kojoj od dvije godine prije podnošenja zahtjeva treće osobe u skladu s ovim člankom (npr. financiranje oko 20 posto svojeg ukupnog poslovanja godišnje);

- (d) opis prirode interesa treće osobe za postupak i
- (e) utvrđivanje specifičnih činjeničnih ili pravnih pitanja u postupku čije rješavanje treća osoba želi potaknuti u svojem pisanom podnesku.

3. Pri utvrđivanju hoće li dopustiti takav podnesak, sud u obzir uzima, među ostalim, sljedeće:

- (a) ima li treća osoba bitan interes u postupku; i
- (b) u kojoj bi se mjeri podneskom pomoglo sudu pri utvrđivanju činjeničnog ili pravnog pitanja povezanog s postupkom time što bi se omogućili perspektiva, određeno znanje ili uvid različiti od onih koje imaju stranke u sporu.

4. Podnesak koji dostavlja treća osoba:

- (a) ima datum i potpis osobe koja dostavlja podnesak u ime treće osobe;
- (b) sažet je i ne prelazi broj stranica koji je odobrio sud;
- (c) točno navodi koje je stajalište treće osobe u pogledu pitanja; i
- (d) rješava isključivo pitanja obuhvaćena područjem primjene spora.

5. Sud osigurava da se takvim podnescima ne ometa i neopravdano ne opterećuje postupak te da se njima ne dovodi u pitanje nijedna stranka u sporu. Sud prema potrebi može donijeti sve primjerene postupke za upravljanje brojnim podnescima.
6. Sud osigurava da se strankama u sporu omogući razumna prilika da se očituju u pogledu svakog podneska treće osobe.

ČLANAK 4.

1. Povjerljive ili zaštićene informacije, kako je definirano u stavku 2. i kako je utvrđeno u skladu sa stavcima 3. do 9., ne stavljaju se na raspolaganje javnosti.
2. Povjerljive ili zaštićene informacije sastoje se od:
 - (a) povjerljivih poslovnih informacija;
 - (b) informacija koje su na temelju ovog Sporazuma zaštićene od stavljanja na raspolaganje javnosti;
 - (c) informacija koje su zaštićene od stavljanja na raspolaganje javnosti na temelju prava tuženika u slučaju informacije tuženika te na temelju svih zakona ili propisa za koje sud utvrdi da se mogu primijeniti za otkrivanje takvih informacija u slučaju drugih informacija.

3. Kada je dokument, osim naloga ili odluke suda, potrebno staviti na raspolaganje javnosti u skladu sa člankom 1. stavkom 1. ovog Priloga, stranka u sporu, stranka koja nije u sporu ili treća osoba koja dostavlja dokument u trenutku dostave dokumenta:
 - (a) navodi tvrdi li da dokument sadržava informacije koje moraju biti zaštićene od objave;
 - (b) jasno označava informacije u trenutku dostave sudu; i
 - (c) odmah ili u roku koji odredi sud, podnosi redigiranu inačicu dokumenta koja ne sadržava navedene informacije.
4. Kada je dokument, osim naloga ili odluke suda, potrebno staviti na raspolaganje javnosti u skladu s odlukom suda na temelju članka 1. stavka 2. ovog Priloga, stranka u sporu, stranka koja nije u sporu ili treća osoba koja je dostavila dokument u roku od trideset dana od odluke suda da se dokument stavi na raspolaganje javnosti, navodi tvrdi li da dokument sadržava informacije koje moraju biti zaštićene od otkrivanja i dostavlja redigiranu inačicu dokumenta koja ne sadržava navedene informacije.
5. Ako se na temelju stavka 4. predloži redakcija, svaka stranka u sporu, osim osobe koja je dostavila predmetni dokument može podnijeti prigovor na predloženu redakciju i/ili predložiti da se dokument redigira drugačije. Takav prigovor ili protuprijedlog podnosi se u roku od trideset dana od primitka predloženog redigiranog dokumenta.

6. Kada je nalog, odluku ili pravorijek suda potrebno staviti na raspolaganje javnosti u skladu s člankom 1. stavkom 1. ovog Priloga, sud svim strankama u sporu omogućuje da predaju podneske o tome u kojoj mjeri dokument sadržava informacije koje moraju biti zaštićene od objavljivanja i da predlože redakciju dokumenta u cilju sprečavanja objavljivanja navedenih informacija.
7. Sud odlučuje o svim pitanjima koja se odnose na predloženu redakciju dokumenata iz stavaka od 3. do 6. te u okviru svoje diskrecijske ovlasti odlučuje u kojoj bi mjeri trebalo redigirati sve informacije sadržane u dokumentima koje je potrebno staviti na raspolaganje javnosti.
8. Ako sud odredi da u dokumentu nije potrebno redigirati informacije u skladu sa stavcima od 3. do 6. ili da ne bi trebalo spriječiti stavljanje dokumenta na raspolaganje javnosti, svaka stranka u sporu, stranka koja nije u sporu ili treća osoba koja dobrovoljno dostavlja dokument u evidenciju može u roku od trideset dana nakon što to sud odredi:
 - (a) povući cijeli dokument ili dio dokumenta koji sadržava takvu informaciju iz evidencije postupka; ili
 - (b) ponovno dostaviti dokument u obliku koji je sukladan obliku koji je odredio sud.
9. Svaka stranka u sporu koja namjerava upotrijebiti informacije za koje tvrdi da su povjerljive ili zaštićene informacije u raspravi o tome obavješćuje sud. Nakon savjetovanja sa strankama u sporu, sud odlučuje je li tu informaciju potrebno zaštititi i poduzima mjere radi sprečavanja javnog objavljivanja svih zaštićenih informacija u skladu s člankom 2. ovog Priloga.

10. Informacije se ne stavljaju na raspolaganje javnosti kada te informacije, ako se javno objave, mogu ugroziti cjelovitost postupka rješavanja spora kako je određeno u skladu sa stavkom 11.
11. Sud može, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev stranke u sporu, nakon savjetovanja sa strankama u sporu, kada god je to moguće, poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se ograničilo ili odgodilo objavljivanje informacija ako se takvim objavljivanjem može ugroziti cjelovitost postupka rješavanja spora:
 - (a) jer bi se time moglo kočiti prikupljanje ili izradu dokaza; ili
 - (b) jer bi se time moglo dovesti do zastrašivanja svjedoka, odvjetnika stranaka u sporu ili članova suda; ili
 - (c) u razmjerno izvanrednim okolnostima.

ČLANAK 5.

Tajništvo UNCITRAL-a, u ime glavnog tajnika Ujedinjenih naroda, djeluje kao repozitorij i javnosti stavlja na raspolaganje informacije u skladu s ovim Prilogom.

ČLANAK 6.

Ako je u ovom Prilogu predviđeno da se sud koristi pravom diskrecije, sud se koristi tim pravom, uzimajući u obzir:

- (a) javni interes u pogledu transparentnosti rješavanja ulagačkog spora na ugovornoj osnovi i predmetnog postupka; i
 - (b) interes stranaka u sporu u pogledu pravednog i učinkovitog rješavanja njihova spora.
-

PRAVILNIK O ARBITRAŽI

Opće odredbe

1. U odjeljku B (Rješavanje sporova među strankama) trećeg poglavlja (Rješavanje sporova) i u okviru ovog Priloga:

„savjetnik” znači osoba koju je stranka ovlastila za savjetovanje ili pomoć u vezi s postupkom arbitražnog vijeća;

„arbitar” znači član arbitražnog vijeća osnovanog na temelju članka 3.29. (Osnivanje arbitražnog vijeća);

„pomoćnik” znači osoba koja prema uvjetima imenovanja arbitra obavlja istraživanje ili pomaže arbitru;

„stranka koja je izjavila prigovor” znači bilo koja stranka koja zahtijeva osnivanje arbitražnog vijeća na temelju članka 3.28. (Pokretanje arbitražnog postupka);

„stranka protiv koje je izjavljen prigovor” znači stranka koja navodno krši odredbe iz članka 3.25. (Područje primjene);

„arbitražno vijeće” znači vijeće osnovano na temelju članka 3.29. (Osnivanje arbitražnog vijeća);

„predstavnik stranke” znači zaposlenik ili bilo koja osoba koju je imenovalo ministarstvo ili vladina agencija ili bilo koje drugo javno tijelo stranke koje zastupa stranku u sporu na temelju ovog Sporazuma.

2. Ovaj Prilog primjenjuje se za postupke rješavanja sporova na temelju trećeg poglavlja (Rješavanje sporova) odjeljka B (Rješavanje sporova među strankama), osim ako se stranke dogovore drukčije.
3. Ako se ne dogovori drukčije, stranka protiv koje je izjavljen prigovor zadužena je za logističko upravljanje postupcima rješavanja sporova, a posebno za organizaciju saslušanja. Stranke ravnomjerno snose organizacijske troškove, uključujući troškove arbitara.

Obavijesti

4. Stranke i arbitražno vijeće šalju sve zahtjeve, obavijesti, pisane podneske i ostale dokumente elektronskom poštom, uz kopiju dostavljenu istoga dana putem telefaksa, preporučenom poštom, po kuriru, dostavom s povratnicom ili nekim drugim telekomunikacijskim sredstvom kojim je moguće dokazati slanje pošte. Osim ako nije drukčije dokazano, smatra se da je poruka poslana elektronskom poštom primljena na dan slanja.

5. Stranka šalje elektronsku kopiju svakog svojeg pisanog podneska kao i primjedbe svakom arbitru i istovremeno drugoj stranki. Također se prilaže dokument u tiskanom obliku.
6. Sve obavijesti upućuju se direktoru Odjela za Sjevernu Ameriku i Europu pri singapurskom Ministarstvu za trgovinu i industriju, te Glavnoj upravi za trgovinu Europske komisije.
7. Manje administrativne pogreške u zahtjevima, obavijestima, pisanim podnescima i ostalim dokumentima u vezi s postupkom arbitražnog vijeća mogu se, ako se druga stranka tomu ne usprotivi, ispraviti dostavom novog dokumenta u kojem su jasno navedene promjene.
8. Ako posljednji dan za dostavu dokumenta pada na državni praznik u Singapuru ili u Uniji, dokument se može dostaviti idućeg radnog dana.

Početak arbitraže

10. (a) Ako se, u skladu s člankom 3.29. (Osnivanje arbitražnog vijeća); ili s pravilima 22., 24. ili 51. ovog Priloga, arbitri biraju ždrijebom, kod izvlačenja ždrijeba predstavnici obje stranke imaju pravo biti prisutni.
- (b) Ako se ne dogovore drukčije, stranke se sastaju s arbitražnim vijećem u roku od sedam dana od njegova osnivanja kako bi se utvrdila pitanja koja stranke i arbitražno vijeće smatraju potrebnima, uključujući naknadu i troškove koji se plaćaju arbitrima. Arbitri i predstavnici stranaka mogu u tom sastanku sudjelovati putem telefona ili videokonferencije.

11. (a) Osim ako se stranke usuglase drukčije u roku od sedam dana od datuma osnivanja arbitražnog vijeća, okvir nadležnosti arbitražnog vijeća je:

„u svjetlu relevantnih odredbi Sporazuma, ispitati pitanje iz zahtjeva za osnivanje arbitražnog vijeća u skladu s člankom 3.28.; uz pomoć pravnih saznanja i/ili činjenica te razloga za njih, odlučiti o sukladnosti predmetne mjere s odredbama iz članka 3.25.; i donijeti odluku u skladu s člancima 3.31. i 3.32.”

- (b) Ako su se stranke dogovorile o nadležnostima arbitražnog vijeća, one o tome odmah obavješćuju arbitražno vijeće.

Početni podnesci

12. Stranka koja je izjavila prigovor dostavlja svoj početni pisani podnesak najkasnije dvadeset dana nakon datuma osnivanja arbitražnog vijeća. Stranka protiv koje je izjavljen prigovor dostavlja svoj pisani odgovor najkasnije dvadeset dana nakon datuma primitka početnog pisanog podneska.

Rad arbitražnih vijeća

13. Predsjedavajući arbitražnog vijeća predsjedava svim njegovim sastancima. Arbitražno vijeće može predsjedavajućem prenijeti ovlast za donošenje upravnih i postupovnih odluka.

14. Osim ako u trećem poglavlju (Rješavanje sporova) odjeljku B (Rješavanje sporova među strankama) nije drukčije određeno, arbitražno vijeće obavlja svoje aktivnosti putem svih sredstava, uključujući telefon, telefaksne uređaje ili računalne veze.
15. Samo arbitri mogu sudjelovati u dogovorima arbitražnog vijeća, ali arbitražno vijeće može svojim pomoćnicima dopustiti da budu prisutni prilikom tih dogovora.
16. Sastavljanje odluka u isključivoj je nadležnosti arbitražnog vijeća i ne može se delegirati.
17. Ako se pojavi postupovno pitanje koje nije obuhvaćeno trećim poglavljem (Rješavanje sporova) odjeljkom B (Rješavanje sporova među strankama) i njegovim prilogima, arbitražno vijeće može, nakon savjetovanja sa strankama, donijeti odgovarajući postupak koji je usklađen s tim odredbama.
18. Ako arbitražno vijeće smatra da je potrebno promijeniti bilo kakav rok koji se primjenjuje u postupku ili da je potrebna bilo kakva druga postupovna ili upravna prilagodba, ono obavješćuje stranke u pisanom obliku o razlozima promjene odnosno prilagodbe te o potrebnom razdoblju odnosno o potrebnoj prilagodbi.

Zamjena

19. Ako arbitar ne može sudjelovati u postupku, odstupi ili mora biti zamijenjen, bira se zamjenski arbitar u skladu s člankom 3.29. (Osnivanje arbitražnog vijeća).

20. Ako stranka smatra da arbitar ne ispunjuje zahtjeve Kodeksa ponašanja u skladu s Prilogom 11. (dalje u tekstu „Kodeks ponašanja”) i da ga zato treba zamijeniti, stranka o tome obavješćuje drugu stranku u roku od petnaest dana od trenutka kada je saznala za okolnosti koje ukazuju na arbitrovo nepoštovanje Kodeksa ponašanja.
21. Kad stranka ocijeni da arbitar, koji nije predsjedavajući, ne ispunjuje zahtjeve Kodeksa ponašanja, stranke se savjetuju i, ako se tako dogovore, zamjenjuju arbitra i biraju zamjenskog prema postupku utvrđenom u članku 3.29. (Osnivanje arbitražnog vijeća).
22. Ako se stranke ne slažu u vezi s potrebom za zamjenom arbitra, svaka stranka može zatražiti da se to pitanje uputi predsjedavajućem arbitražnog vijeća čija će odluka biti konačna.

Ako na temelju takvog zahtjeva predsjedavajući utvrdi da arbitar nije ispunio zahtjeve Kodeksa ponašanja, bira se novi arbitar.

Stranka koja je odabrala arbitra kojeg je potrebno zamijeniti odabire jednog arbitra među preostalim relevantnim pojedincima s popisa utvrđenog na temelju članka 3.44. stavka 2. (Popisi arbitara). Ako stranka ne odabere arbitra u roku od pet dana od saznanja predsjedavajućeg arbitražnog vijeća, arbitra ždrijebom odabire predsjednik Odbora ili njegov delegat, među preostalim relevantnim pojedincima s popisa utvrđenog na temelju članka 3.44. stavka 2. (Popisi arbitara), u roku od deset dana od saznanja predsjedavajućeg arbitražnog vijeća.

Ako popis iz članka 3.44. stavka 2. (Popisi arbitara) nije utvrđen u roku iz članka 3.29. stavka 4. (Osnivanje arbitražnog vijeća), stranka koja je odabrala arbitra kojeg je potrebno zamijeniti ili, ako ta stranka ne uspije, predsjednik Odbora ili njegov delegat bira arbitra u roku od pet dana od saznanja predsjedavajućeg arbitražnog vijeća:

- (a) među preostalim relevantnim pojedincima koje je predložila druga stranka u skladu s člankom 3.44. stavkom 2. (Popisi arbitara), ako stranka nije uspjela predložiti pojedince;
- (b) među pojedincima koje je stranka predlagala u skladu s člankom 3.44. stavkom 2. (Popisi arbitara), ako se stranke nisu uspjele dogovoriti o popisu imena u skladu s člankom 3.44. stavkom 2. (Popisi arbitara).

- 23. Ako stranka ocijeni da predsjedavajući arbitražnog vijeća ne ispunjuje zahtjeve Kodeksa ponašanja, stranke se savjetuju i, ako se tako dogovore, zamjenjuju predsjedavajućeg i biraju zamjenskog prema postupku utvrđenom u članku 3.29. (Osnivanje arbitražnog vijeća).
- 24. Ako se stranke ne slažu u pogledu potrebe za zamjenom predsjedavajućeg, svaka stranka može zatražiti da se to pitanje uputi neutralnoj trećoj osobi. Ako se stranke ne mogu dogovoriti o neutralnoj trećoj osobi, to se pitanje upućuje jednom od preostalih članova s popisa iz članka 3.44. stavka 1. (Popisi arbitara). Predsjednik Odbora ili njegov delegat ždrijebom izvlači ime te osobe. Odluka te osobe o potrebi zamjene predsjedavajućeg konačna je.

Ako ova osoba odluči da prvi predsjedavajući nije ispunio zahtjeve Kodeksa ponašanja, stranke se dogovaraju o zamjeni. Ako se stranke ne uspiju dogovoriti o novom predsjedavajućem, predsjednik Odbora, ili njegov delegat, odabire ždrijebom među preostalim članovima s popisa iz članka 3.44. stavka 1. (Popisi arbitara). Sa popisa preostalih članova isključuje se, kada je to bitno, osobu koja je odlučila da prvi predsjedavajući nije ispunio zahtjeve Kodeksa ponašanja. Novi predsjedavajući odabire se u roku od pet dana od saznanja o potrebi za zamjenom predsjedavajućeg.

25. Postupci arbitražnog vijeća suspendiraju se u razdoblju u kojem se obavljaju postupci predviđeni pravilima 19., 20., 21., 22., 23. i 24. ovog Priloga.

Saslušanja

26. Predsjedavajući određuje datum i sat saslušanja u savjetovanju sa strankama i drugim arbitrima, te to potvrđuje strankama u pisanom obliku. Stranka zadužena za logističko upravljanje postupcima također javno objavljuje tu informaciju, osim ako je saslušanje zatvoreno za javnost. Arbitražno vijeće može i ne sazvati saslušanje ako se stranka s tim slaže.
27. Osim ako se stranke dogovore drukčije, ako je stranka koja je izjavila prigovor Singapur, saslušanje se održava u Bruxellesu, a ako je stranka koja je izjavila prigovor Unija, saslušanje se održava u Singapuru.
28. Ako se stranke slažu s time, arbitražno vijeće može sazvati dodatna saslušanja.

29. Svi su arbitri prisutni u svakom trenutku svakog saslušanja.
30. Bez obzira na to jesu li postupci otvoreni za javnost, sljedeće osobe mogu prisustvovati saslušanju:
- (a) predstavnici stranaka;
 - (b) savjetnici stranaka;
 - (c) upravno osoblje, tumači, prevoditelji i sudski zapisničari; i
 - (d) pomoćnici arbitara.

Arbitražnom vijeću mogu se obraćati samo predstavnici i savjetnici stranaka.

31. Svaka stranka najkasnije pet dana prije datuma saslušanja dostavlja arbitražnom vijeću i istovremeno drugoj stranki popis imena osoba koje će dati usmene argumente na saslušanju u ime te stranke te popis imena drugih predstavnika ili savjetnika koji će prisustvovati saslušanju.
32. Saslušanja arbitražnog vijeća otvorena su za javnost, osim ako stranke odluče da su saslušanja djelomično ili potpuno zatvorena za javnost. Kada su saslušanja otvorena za javnost, osim ako stranke odluče drukčije:

- (a) javno praćenje odvija se putem simultanog zatvorenog sustava televizijskog emitiranja u odvojenoj sobi za praćenje s pogledom na mjesto arbitraže;
- (b) za javno praćenje saslušanja potrebna je registracija;
- (c) u sobi za praćenje nisu dopušteni audio i video snimanje, kao ni fotografiranje;
- (d) vijeće ima pravo zatražiti da se saslušanje održi na zatvorenoj sjednici kako bi rješavalo pitanja povezana s povjerljivim informacijama.

Arbitražno vijeće održava zatvorenu sjednicu ako podnesci ili argumenti stranke sadržavaju povjerljive informacije. Iznimno, vijeće ima pravo voditi saslušanja na zatvorenoj sjednici u bilo koje vrijeme na svoju inicijativu ili na zahtjev bilo koje stranke.

33. Arbitražno vijeće vodi saslušanje na sljedeći način, osiguravajući jednako vrijeme stranki koja je izjavila prigovor i stranki protiv koje je izjavljen prigovor:

Podnesci

- (a) podnesak stranke koja je izjavila prigovor;
- (b) podnesak stranke protiv koje je izjavljen prigovor.

Protuargumenti

- (a) protuargument stranke koja je izjavila prigovor;
- (b) protuargument stranke protiv koje je izjavljen prigovor.

- 34. Arbitražno vijeće može u bilo kojem trenutku tijekom saslušanja uputiti pitanja bilo kojoj stranci.
- 35. Arbitražno vijeće osigurava da se zapisnik sa svakog saslušanja u najkraćem mogućem roku sastavi i dostavi strankama.
- 36. Svaka stranka arbitražnom vijeću i istovremeno drugoj stranki može u roku od deset dana od datuma saslušanja dostaviti dopunski pisani podnesak o bilo kakvom pitanju proizašlom tijekom saslušanja.

Pitanja u pisanom obliku

- 37. Arbitražno vijeće može bilo kada za vrijeme saslušanja uputiti pitanja u pisanom obliku jednoj ili objema strankama. Svaka stranka dobiva primjerak svih pitanja arbitražnog vijeća.
- 38. Svaka stranka arbitražnom vijeću i istovremeno drugoj stranki dostavlja i primjerak svojih odgovora na pitanja arbitražnog vijeća u pisanom obliku. Svaka stranka ima mogućnost pismeno dostaviti svoje primjedbe na odgovor druge stranke u roku od pet dana od datuma primitka.

Povjerljivost

39. Stranke i njihovi savjetnici poštuju povjerljivost saslušanja arbitražnog vijeća kada se održavaju na zatvorenoj sjednici, u skladu s pravilom 32. ovog Priloga, odluke i privremeno izvješće vijeća, sve pisane podneske i komunikaciju s vijećem. Svaka stranka i njezini savjetnici tretiraju kao povjerljivu svaku informaciju koju je druga stranka dostavila arbitražnom vijeću i koju je odredila kao povjerljivu. Kada pisani podnesci koje stranka dostavi arbitražnom vijeću sadržavaju povjerljive informacije, stranka također, na zahtjev druge stranke, u roku od petnaest dana, dostavlja inačicu svojih podnesaka koja nije povjerljiva te se može otkriti javnosti. Nijedna odredba iz ovog Priloga ne sprečava stranku da u javnosti iznosi svoja vlastita stajališta, pod uvjetom da prilikom upućivanja na informacije koje je dostavila druga stranka ne otkriva nikakve informacije koje je druga stranka odredila kao povjerljive.

Kontakti *ex parte*

40. Arbitražno vijeće ne sastaje se, ne čuje se, niti stupa u kontakt s jednom strankom u odsutnosti druge stranke.
41. Nijedan arbitar ne smije raspravljati o aspektima spornog pitanja postupka s jednom strankom ili više stranaka u odsutnosti drugih arbitara.

Podnesci *amicus curiae*

42. Osim ako se stranke u roku od tri dana od datuma osnivanja arbitražnog vijeća usuglase drukčije, arbitražno vijeće može primati nepredviđene pisane podneske od zainteresiranih fizičkih ili pravnih osoba stranaka, pod uvjetom da su dostavljeni u roku od deset dana od datuma osnivanja arbitražnog vijeća, da su jezgroviti i ni u kojem slučaju duži od 15 tipkanih stranica, uključujući sve priloge, i da su izravno bitni za činjenično pitanje koja razmatra arbitražno vijeće.
43. Podnesak se sastoji od opisa osobe koja ga dostavlja, bez obzira radi li se o fizičkoj ili pravnoj osobi, uključujući državljanstvo ili mjesto poslovnog nastana te osobe, prirodu njezinih djelatnosti i izvor financiranja te definira prirodu interesa te osobe u arbitražni postupak. Podnesak je napisan na jezicima koje odaberu stranke u skladu s pravilom 46. ovog Priloga.
44. Arbitražno vijeće u svojoj presudi navodi sve primljene podneske koji ispunjavaju pravila 42. i 43. ovog Priloga. Arbitražno vijeće nije obvezno u svojoj odluci navoditi dokaze iz takvih podnesaka. Svaki podnesak koji arbitražno vijeće primi na temelju ovog Priloga, dostavlja se strankama radi njihovih komentara.

Hitni slučajevi

45. U hitnim situacijama iz trećeg poglavlja (Rješavanje sporova) odjeljka B (Rješavanje sporova među strankama), arbitražno vijeće, nakon savjetovanja sa strankama, prema potrebi prilagođava rokove iz ovog Priloga i obavješćuje stranke o tim prilagodbama.

Prevođenje i tumačenje

46. Tijekom savjetovanjâ iz članka 3.26. (Savjetovanja) i najkasnije na sastanku iz pravila 10. točke (b) ovog Priloga, stranke se nastoje usuglasiti o zajedničkom radnom jeziku za postupke pred arbitražnim vijećem.
47. Svaka stranka može dostaviti komentare na bilo koji prijevod dokumenta izrađen u skladu s ovim Prilogom.
48. U slučaju neslaganja oko tumačenja ovog Sporazuma, arbitražno vijeće uzima u obzir činjenicu da su se pregovori o ovom Sporazumu odvijali na engleskom jeziku.

Računanje rokova

49. Kada stranka zbog primjene pravila 8. ovog Priloga zaprimi dokument na datum koji je kasniji od datuma na koji je taj dokument zaprimila druga stranka, svako vremensko razdoblje koje se izračunava na temelju datuma primitka tog dokumenta izračunava se od posljednjeg datuma primitka tog dokumenta.

Drugi postupci

50. Ovaj se Prilog primjenjuje i za postupke uspostavljene na temelju članka 3.34. stavka 2. (Razumni rok za postupanje u skladu s odlukom), članka 3.35. stavka 2. (Preispitivanje svih mjera poduzetih za postupanje u skladu s odlukom arbitražnog vijeća), članka 3.36. stavka 3. (Privremena pravna sredstva u slučaju nepostupanja u skladu s odlukom), članka 3.37. stavka 2. (Preispitivanje svih mjera poduzetih za postupanje u skladu s odlukom nakon donošenja privremenih pravnih lijekova u slučaju neusklađenosti). Rokove utvrđene ovim Prilogom treba prilagoditi u skladu s posebnim rokovima predviđenima za donošenje odluke arbitražnog vijeća u tim drugim postupcima.
51. U slučaju da se prvo vijeće ili neki njegovi članovi ne mogu ponovno sastati za postupke uspostavljene na temelju članka 3.34. stavka 2. (Razumni rok za postupanje u skladu s odlukom), članka 3.35. stavka 2. (Preispitivanje svih mjera poduzetih za postupanje u skladu s odlukom arbitražnog vijeća), članka 3.36. stavka 3. (Privremena pravna sredstva u slučaju nepostupanja u skladu s odlukom), članka 3.37. stavka 2. (Preispitivanje svih mjera poduzetih za postupanje u skladu s odlukom nakon donošenja privremenih pravnih lijekova u slučaju neusklađenosti), primjenjuju se postupci utvrđeni u članku 3.29. (Osnivanje arbitražnog vijeća). Rok za obavijest o odluci produljuje se za petnaest dana.
-

POSTUPAK MEDIJACIJE ZA SPOROVE MEĐU STRANKAMA

ČLANAK 1.

Cilj i područje primjene

1. Cilj je ovog Priloga olakšati pronalaženje dogovora oko rješenju putem sveobuhvatnog i brzog postupka uz pomoć medijatora.
2. Ovaj Prilog primjenjuje se na bilo koju mjeru iz područja primjene ovog Sporazuma koja ima negativan utjecaj na trgovinu ili ulaganja između stranaka, osim ako nije predviđeno drugačije.

ČLANAK 2.

Zahtjev za dostavljanje podataka

1. Prije pokretanja postupka medijacije, stranka u bilo kojem trenutku može pisanim putem zatražiti informacije o mjeri koja ima negativan utjecaj na trgovinu ili ulaganja između stranaka. Stranke kojima je dostavljen takav zahtjev moraju, u roku od dvadeset dana, dostaviti pisan odgovor.

2. Ako stranka koja dostavlja odgovor smatra da nije moguće dostaviti odgovor u roku od dvadeset dana, ona obavješćuje stranku koja je predala zahtjev o razlozima kašnjenja, zajedno s procjenom o najkraćem roku u kojem će moći zadovoljiti njezin zahtjev.

ČLANAK 3.

Pokretanje postupka

1. Stranka može u bilo kojem trenutku zatražiti pokretanje postupka medijacije među strankama. Takav zahtjev dostavlja se drugoj stranci pisanim putem. Zahtjev mora sadržavati dovoljno pojedinosti iz kojeg se vidi razlog stranke koja je zatražila pokretanje postupka te se u njemu:
 - (a) utvrđuje specifična sporna mjera;
 - (b) navode navodni negativni učinci koje stranka koja je predala zahtjev smatra da mjera ima ili će imati na trgovinu ili ulaganja između stranaka i
 - (c) objašnjava zašto stranka koja je predala zahtjev smatra da su ti učinci povezani s mjerom.
2. Stranka kojoj je upućen zahtjev razmatra zahtjev i odgovara pisanim putem prihvatajući ili odbijajući zahtjev u roku od deset dana od primitka.

ČLANAK 4.

Odabir medijatora

1. Stranke se nastoje usuglasiti o medijatoru najkasnije u roku od petnaest dana od datuma primitka odgovora na zahtjev iz članka 2. stavka 3. (Pokretanje postupka) ovog Priloga.
2. Ako se stranke ne mogu dogovoriti oko medijatora u utvrđenom roku, bilo koja od stranaka može zatražiti od predsjednika Odbora ili zamjenika predsjednika da izabere medijatora ždrijebom s popisa sastavljenog u skladu s člankom 3.44. stavkom 2. (Popisi arbitara). Prilikom izvlačenja mogu biti nazočni predstavnici obje stranke.
3. Predsjednik Odbora ili njegov zamjenik biraju medijatora u roku od pet radnih dana od primitka zahtjeva iz stavka 2.
4. Medijator nije državljanin niti jedne od stranaka, osim ako se stranke dogovore drugačije.
5. Medijator strankama pomaže na nepristran i transparentan način da pojasne mjeru i njegove moguće negativne učinke na trgovinu i ulaganja te da postignu dogovor oko rješenja. Na medijatore se *mutatis mutandis* primjenjuje Prilog 11. Primjenjuju se, *mutatis mutandis*, i pravila od 4. do 9. i pravila od 46. do 49. Priloga 9.

ČLANAK 5.

Pravila postupka medijacije

1. U roku od deset dana od imenovanja medijatora, stranka koja je zatražila pokretanje postupka medijacije predstavlja, u pisanom obliku, detaljan opis problema medijatoru i drugoj stranci, posebno funkcioniranje predmetne mjere i njezine negativne učinke na ulaganja. U roku od dvadeset dana od datuma dostavljanja tog podneska, druga stranka može u pisanom obliku dostaviti svoje primjedbe na opis problema. Stranke mogu u svoj opis ili primjedbe uključiti sve podatke koje smatraju važnima.
2. Medijator može odlučiti o najprikladnijem načinu kako razjasniti predmetnu mjeru i njezine moguće negativne učinke na ulaganja. Medijator posebno može organizirati sastanke među strankama, savjetovati se sa strankama pojedinačno ili zajedno, tražiti pomoć stručnjaka ili se savjetovati s mjerodavnim stručnjacima i dionicima te pružiti dodatnu potporu koju zatraže stranke. Međutim, prije traženja pomoći ili savjetovanja s mjerodavnim stručnjacima i dionicima, medijator se prvo mora savjetovati sa strankama.
3. Medijator može ponuditi savjete i predložiti rješenje na razmatranje strankama, koje mogu prihvatiti ili odbiti predloženo rješenje ili se dogovoriti oko drugačijeg rješenja. Međutim, medijator neće davati savjete ili primjedbe o usklađenosti predmetne mjere s ovim Sporazumom.
4. Postupak se provodi na državnom području stranke kojoj je upućen zahtjev ili, na temelju dogovora, na bilo kojem drugom mjestu ili bilo kojim drugim sredstvima.

5. Stranke nastoje postići sporazumno rješenje u roku od šezdeset dana od imenovanja medijatora. U očekivanju konačnog sporazuma stranke mogu razmotriti moguća privremena rješenja.
6. Rješenje se može donijeti odlukom Odbora. Stranke mogu uvjetovati primjenu tog rješenja okončanjem nužnih nacionalnih postupaka. Sporazumna rješenja moraju se objaviti. Međutim, verzija koja je objavljena u javnosti ne smije sadržavati podatke koje je jedna od stranaka označila kao povjerljive.
7. Postupak je završen:
 - (a) donošenjem sporazumnog rješenja stranaka, na datum donošenja;
 - (b) na datum sporazumnog dogovora kada stranke u bilo kojoj fazi postupka postignu taj dogovor;
 - (c) pisanom izjavom medijatora, nakon savjetovanja sa strankama, da neće biti koristi od daljnje medijacije, na datum te izjave; ili
 - (d) pisanom izjavom stranke nakon razmatranja sporazumnih rješenja u okviru postupka medijacije i nakon razmatranja svih savjetodavnih mišljenja i predloženih rješenja medijatora, na dan te izjave.

ČLANAK 6.

Provedba sporazumnog rješenja

1. Ako su se stranke dogovorile oko rješenja, svaka od stranaka poduzima mjere koje su nužne za provedbu sporazumnog rješenja u dogovorenom roku.
2. Stranka koja provodi mjere obavješćuje drugu stranku pisanim putem o koracima ili mjerama koje je poduzela za provedbu sporazumnog rješenja.
3. Na zahtjev stranaka, medijator pismenim putem upućuje strankama nacrt činjeničnog izvješća sa sažetkom i. sporne mjere u tim postupcima; ii. provedenih postupaka i iii. svih sporazumnih rješenja postignutih kao konačni rezultat tih postupaka, uključujući moguća privremena rješenja. Medijator strankama omogućuje rok od petnaest dana za podnošenje primjedbi na nacrt izvješća. Nakon razmatranja primjedbi stranaka koje su dostavljene u navedenom roku, medijator pisanim putem dostavlja konačno izvješće strankama u roku od petnaest dana. Činjenično izvješće ne sadržava tumačenje ovog Sporazuma.

ČLANAK 7.

Odnos s rješavanjem sporova

1. Postupak medijacije ne dovodi u pitanje prava i obveze stranaka iz trećeg poglavlja (Rješavanje sporova) odjeljka B (Rješavanje sporova među strankama).

2. Postupak medijacije ne služi kao osnova za postupke rješavanja sporova iz ovog Sporazuma ili bilo kojeg drugog sporazuma. Stranka se ne oslanja, ne uvodi kao dokaz u postupcima rješavanja sporova niti vijeće uzima u obzir sljedeće:
 - (a) stajališta koja je druga stranka imala u postupku medijacije;
 - (b) činjenicu da je druga stranka izrazila svoju spremnost prihvatiti rješenje za mjeru koja je predmet medijacije; ili
 - (c) savjete ili prijedloge medijatora.
3. Ne dovodeći u pitanje članak 5. stavak 6. (Pravila postupka medijacije) ovog Priloga i ako se stranke nisu dogovorile drugačije, svi koraci u postupku, uključujući savjete ili predložena rješenja, smatraju se povjerljivima. Međutim, stranka može otkriti javnosti da je u tijeku postupak medijacije.

ČLANAK 8.

Rokovi

Stranke u sporu mogu sporazumno izmijeniti sve rokove iz ovog Priloga.

ČLANAK 9.

Troškovi

1. Stranke same snose vlastite troškove sudjelovanja u postupku medijacije.
2. Stranke jednako dijele troškove organizacije, uključujući naknadu i troškove medijatora. Naknada medijatora u skladu je s naknadom predviđenom u Pravilu 10. (b) Priloga 9.

ČLANAK 10.

Preispitivanje

Pet godina od datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma, stranke se međusobno savjetuju o potrebi za izmjenom postupka medijacije u svjetlu stečenog iskustva i razvoja odgovarajućeg mehanizma u WTO-u.

KODEKS PONAŠANJA ZA ARBITRE I MEDIJATORE

Definicije

1. U ovom Kodeksu ponašanja:

„arbitar” znači član arbitražnog vijeća osnovanog na temelju članka 3.29. (Osnivanje arbitražnog vijeća);

„kandidat” znači pojedinac čije je ime na popisu arbitara iz članka 3.44. (Popisi arbitara) te koji dolazi u obzir pri izboru arbitra na temelju članka 3.29. (Osnivanje arbitražnog vijeća);

„pomoćnik” znači osoba koja prema uvjetima imenovanja arbitra obavlja istraživanje ili pomaže arbitru;

„postupak” znači postupak arbitražnog vijeća u skladu s trećim poglavljem (Rješavanje sporova) odjeljkom B (Rješavanje sporova među strankama), osim ako nije drukčije određeno;

„osoblje”, u odnosu na arbitra, znači osobe koje su pod vodstvom i nadzorom tog arbitra, osim pomoćnika.

Odgovornosti u okviru postupka

2. Tijekom trajanja postupaka svaki kandidat i arbitar izbjegava nedoličnost i dojam nedoličnosti, neovisan je i nepristran, izbjegava posredne i neposredne sukobe interesa te poštuje visoke standarde ponašanja čime se čuva integritet i nepristranost mehanizma za rješavanje sporova. Arbitri ne smiju primati napatke od bilo kakve organizacije ili vlade u vezi s pitanjima koja razmatra arbitražno vijeće. Bivši arbitri moraju ispunjavati obveze stavaka 15., 16., 17. i 18. ovog Kodeksa ponašanja.

Obveze otkrivanja informacija

3. Prije potvrde njegova/njezina izbora u skladu s trećim poglavljem (Rješavanje sporova) odjeljkom B (Rješavanje sporova među strankama), kandidat za arbitra objavljuje svaki interes, odnos ili pitanje koji bi mogli utjecati na njegovu neovisnost ili nepristranost ili koji bi mogli stvoriti dojam neprimjerenog ponašanja ili pristranosti u postupku. S tim ciljem kandidat ulaže sve opravdane napore kako bi utvrdio sve takve interese, odnose i pitanja.
4. Kandidat ili arbitar izvješćuje Odbor samo o pitanjima u pogledu stvarnih ili potencijalnih povreda ovog Kodeksa ponašanja, kako bi ih stranke mogle uzeti u obzir.

5. Nakon izbora, arbitar nastavlja ulagati sve opravdane napore kako bi postao svjestan interesa, odnosa ili pitanja iz stavka 3. ovog Kodeksa ponašanja te ih razotkriva. Obveza otkrivanja informacija trajna je dužnost koja od arbitra zahtijeva otkrivanje svih interesa, odnosa ili pitanja koji bi mogli proizaći u bilo kojoj fazi postupka, čim za njih sazna. Arbitar takve interese, odnose ili pitanja objavljuje tako da o njima u pisanom obliku obavijesti Odbor, kako bi ih stranke mogle uzeti u obzir.

Dužnosti arbitara

6. Nakon izbora, arbitar svoje dužnosti tijekom trajanja postupka obavlja temeljito i žurno, pravedno i revno.
7. Arbitar razmatra samo ona pitanja koja nastaju tijekom postupka te su potrebna za odluku, i tu dužnost ne prenosi na druge osobe.
8. Arbitri poduzimaju potrebne mjere kako bi svoje pomoćnike i osoblje upoznali sa stavcima 2., 3., 4., 5., 16., 17. i 18. ovog Kodeksa ponašanja te kako bi ih poštovali.
9. Arbitar ne uspostavlja *ex parte* kontakte u vezi s postupkom.

Neovisnost i nepristranost arbitara

10. Arbitar mora biti neovisan i nepristran i izbjegavati stvaranje dojma nedoličnosti ili pristranosti, te na njega ne smije utjecati vlastiti interes, pritisak izvana, politički interesi, zahtjevi javnosti i odanost jednoj stranki ili strah od kritike.

11. Arbitar ne smije, neposredno ili posredno, preuzeti nikakve obveze ni prihvatiti nikakve povlastice koje bi na bilo koji način utjecale, ili izgledale kao da utječu, na ispravno obavljanje njezinih ili njegovih dužnosti.
12. Arbitar ne smije iskorištavati svoj položaj u arbitražnom vijeću za unapređenje bilo kakvog osobnog ili privatnog interesa te izbjegava aktivnosti koje mogu stvoriti dojam da su druge osobe u posebnom položaju s kojega mogu utjecati na nju ili njega.
13. Arbitar ne smije dopustiti da financijski, poslovni, profesionalni, obiteljski ili društveni odnosi ili odgovornosti utječu na njezino ili njegovo ponašanje ili prosuđivanje.
14. Arbitar izbjegava stupanje u odnose ili stjecanje financijskih interesa koji bi mogli utjecati na njezinu ili njegovu nepristranost ili opravdano stvoriti dojam pristranosti.

Obveze bivših arbitara

15. Svi bivši arbitri moraju izbjegavati radnje koje mogu stvoriti utisak da su bili pristrani prilikom obavljanja svojih dužnosti ili da su imali bilo kakve koristi od odluke ili presude arbitražnog vijeća.

Povjerljivost

16. Ni jedan sadašnji ni bivši arbitar ne smije nikada otkriti ili upotrijebiti informacije koje nisu za javnost, a tiču se postupka ili su dobivene tijekom postupka, osim za potrebe tog postupka, te posebno ne smije otkriti ili upotrijebiti takve informacije kako bi pridobio osobnu korist ili korist za druge ili kako bi utjecao na interese drugih osoba.
17. Arbitar ne otkriva odluku arbitražnog vijeća ili njezine dijelove dok se ona ne objavi u skladu s trećim poglavljem (Rješavanje sporova) odjeljkom B (Rješavanje sporova među strankama).
18. Arbitar odnosno bivši arbitar nikada ne objavljuje rasprave arbitražnog vijeća ili stajalište bilo kojeg arbitra u pogledu rasprava.

Troškovi

19. Svaki arbitar vodi bilješke i podnosi konačni račun za vrijeme koje je posvetio postupku i za svoje troškove, te za vrijeme i troškove svojih pomoćnika.

Medijatori

20. Pravila opisana u ovom Kodeksu ponašanja, koja se odnose na arbitre ili bivše arbitre, isto se tako *mutatis mutandis* odnose i na medijatore.

OBJAŠNJENJE 1.

U ODNOSU NA POSEBNA OGRANIČENJA SINGAPURA U POGLEDU PROSTORA ILI PRISTUPA PRIRODNIM RESURSIMA

1. Članak 2.3. (Nacionalni tretman) ne primjenjuje se na mjeru koja se odnosi na:
 - (a) opskrbu pitkom vodom u Singapuru;
 - (b) vlasništvo, kupnju, razvoj, upravljanje, održavanje, uporabu, uživanje, prodaju ili drugo raspolaganje stambenim nekretninama¹ ni na bilo koji javni program stanogradnje u Singapuru.
2. Tri godine nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma i svake dvije godine nakon toga, ako je biljeg Additional Buyer's Stamp Duty (ABSD) još na snazi, Odbor će preispitati je li održavanje ABSD-a nužno za pitanje stabilnosti na tržištu stambenih nekretnina. Za potrebe tih savjetovanja Singapur će dostaviti statističke podatke i informacije koji su relevantni za stanje tržišta stambenih nekretnina.

¹ Pojam „stambene nekretnine” odnosi se na nekretninu u skladu s definicijom iz poglavlja 274. Zakona o stambenim nekretninama na dan stupanja na snagu ovog Sporazuma.

OBJAŠNJENJE 2.

U VEZI S ISPLATOM NAKNADE ARBITRIMA

U odnosu na pravilo 10. Priloga 9., obje stranke potvrđuju da su sporazumne sa sljedećim:

1. Naknada i troškovi koji se isplaćuju arbitrima temelje se na normama usporedivih međunarodnih mehanizama za rješavanje sporova u bilateralnim ili multilateralnim sporazumima.
2. O točnom iznosu naknade i troškova stranke se dogovaraju prije sastajanja stranki s arbitražnim vijećem na temelju pravila 10. Priloga 9.
3. Obje stranke primjenjuju ovaj Dogovor u dobroj vjeri u cilju olakšavanja djelovanja arbitražnog vijeća.
